

Quickscan natuurtoets

Kerkwijk in Didam

In opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving

Colofon

Rapportnummer	: 1701
Projectnummer	: 2858
Opdrachtgever	: Buro Ontwerp & Omgeving
Contactpersoon	: Dhr. J. van Luttikhuizen
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel 0314 641910 info@staringadvies.nl www.staringadvies.nl IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44 Btw nr. NL8076.79.616.B01 KvK 09100544
Auteur(s)	: Ing. R. Boerboom
Controle	: Drs. L.M.A. Witjes
Status	: definitief (aangepast)
Datum	: 15-12-2016
Foto voorblad	: Plangebied (R. Boerboom)
Wijze van citeren	: Boerboom, R., 2016. Quicksan natuurtoets, Kerkwijk in Didam. Staring Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	0
1 Inleiding en doel.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Doel	3
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	4
2.1 Gegevens plangebied.....	4
2.2 Beschrijving van het plangebied	4
2.3 Geplande werkzaamheden	4
3 Beschermd status plangebied	5
3.1 Gelders Natuurnetwerk.....	6
3.2 Natura 2000	8
4 Het ecologisch onderzoek.....	10
4.1 Methode	10
4.2 Resultaten.....	11
5 Flora- en faunawet.....	18
5.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet	18
5.2 Wettelijke consequenties GNN/GO	23
5.3 Wettelijke consequenties Natuurbeschermingswet '98.....	23
5.4 Wettelijke consequenties Flora- en faunawet	23
6 Conclusie.....	24
Bijlagen	25
Bijlage 1 Impressie plangebied	26
Bijlage 2 Wettelijk kader Flora- en faunawet.....	27

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een plannenmaker oplegt. Al enige jaren is de nieuwbouw woonwijk Kerkwijk in Didam in uitvoering. Tijdens de crisis is het bouwtempo verlaagd en is besloten om niet voor heel Kerkwijk het bestemmingsplan te wijzigen. Hierdoor is een deel nog bestemd als agrarisch. Inmiddels trekt de woningmarkt aan en moet ook voor het laatste deel van Kerkwijk een juiste bestemming worden geregeld. Om die reden dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Ten behoeve van het op te stellen bestemmingsplan dient een quickscan natuurtoets uitgevoerd te worden. De heer Van Luttkhuizen van Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies gevraagd om deze quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming kunnen worden gebracht met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Kerkwijk, fasen V, VI en VII
Plaats: Didam
Gemeente: Montferland
Provincie: Gelderland

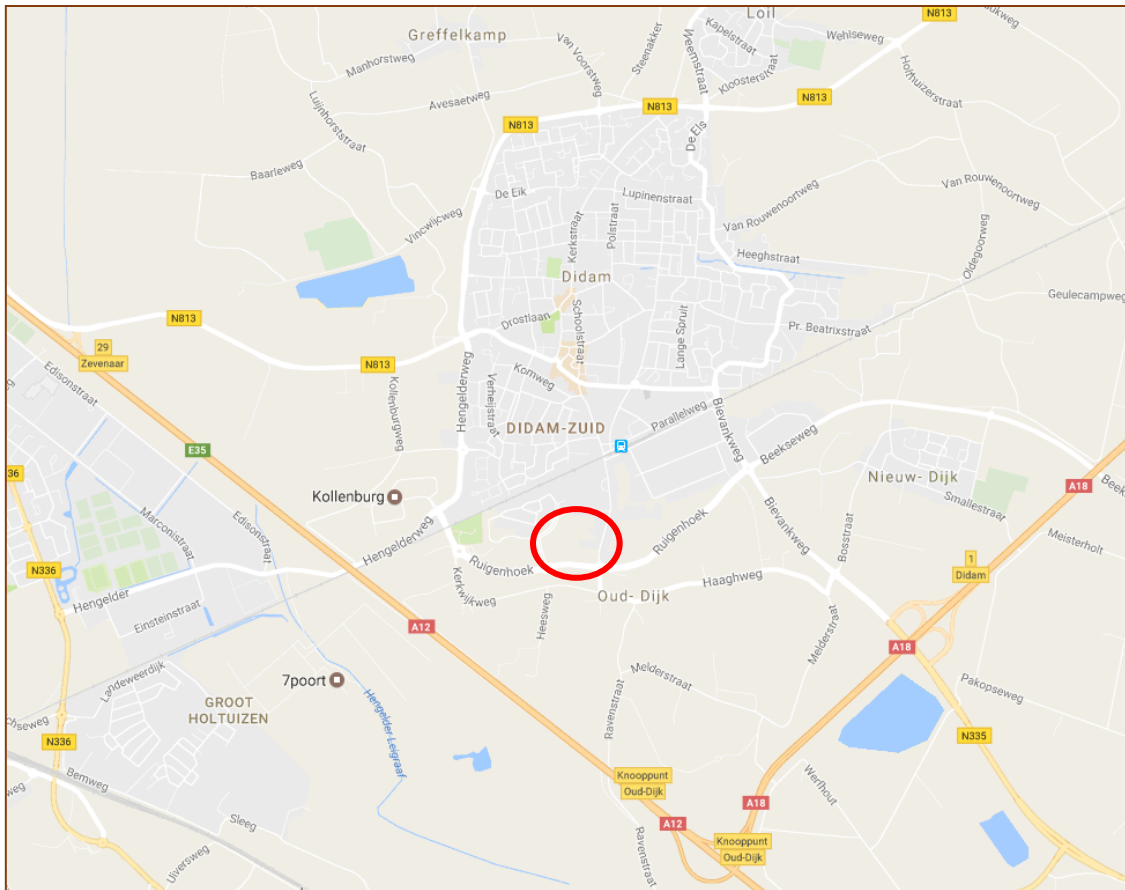
2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Montferland, ten zuiden van de woonkern Didam (zie figuur 1). Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit enkele agrarische graslandpercelen en enkele smalle bermen. Opgaande begroeiing is niet aanwezig in het plangebied (zie figuur 2). Aan de zuidzijde, langs de Ruigenhoek, ligt een bredere berm met een wadi (zie bijlage 1). Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6 hectare.

Het plangebied ligt ingesloten tussen de Nieuwe Meursweg aan de noordzijde, de Dijkestraat aan de oostzijde, de Ruigenhoek aan de zuidzijde en de Scholtenstuk en Ruige Huilakker aan de westzijde. Het plangebied grenst daarbij deels aan woonerven en deels aan de openbare weg. De omgeving van het plangebied bestaat verder uit de bebouwde kom van Didam, enkele braakliggende terreinen, agrarische percelen met enkele verspreid liggende boerderijen, de spoorlijn Arnhem-Winterswijk en verschillende wegenstructuren (zie figuur 1 en 2).

2.3 Geplande werkzaamheden

Al enige jaren is de nieuwbouw woonwijk Kerkwijk in Didam in uitvoering. Tijdens de crisis is het bouwtempo verlaagd en is besloten om niet voor heel Kerkwijk het bestemmingsplan te wijzigen. Hierdoor is een deel nog bestemd als agrarisch. Inmiddels trekt de woningmarkt aan en moet ook voor het laatste deel van Kerkwijk een juiste bestemming geregeld worden. Om die reden dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld voor het nog te bebouwen deel (fasen V, VI en VII). Uiteindelijk zullen de gronden bouwrijp gemaakt worden voor woningbouw en zullen vervolgens infrastructuur, riolering, nutsvoorzieningen etc. aangelegd worden. Het betreft het realiseren van circa 100 woningen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Google Maps (2016).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood), bron: Provincie Gelderland (2016).

3 Beschermd status plangebied

3.1 Gelders Natuurnetwerk

In de Omgevingsvisie is de herijkte Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ruimtelijk vastgelegd en gaat het in Gelderland verder onder een andere naam. Voor de EHS komen twee nieuwe natuurcategorieën in de plaats: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

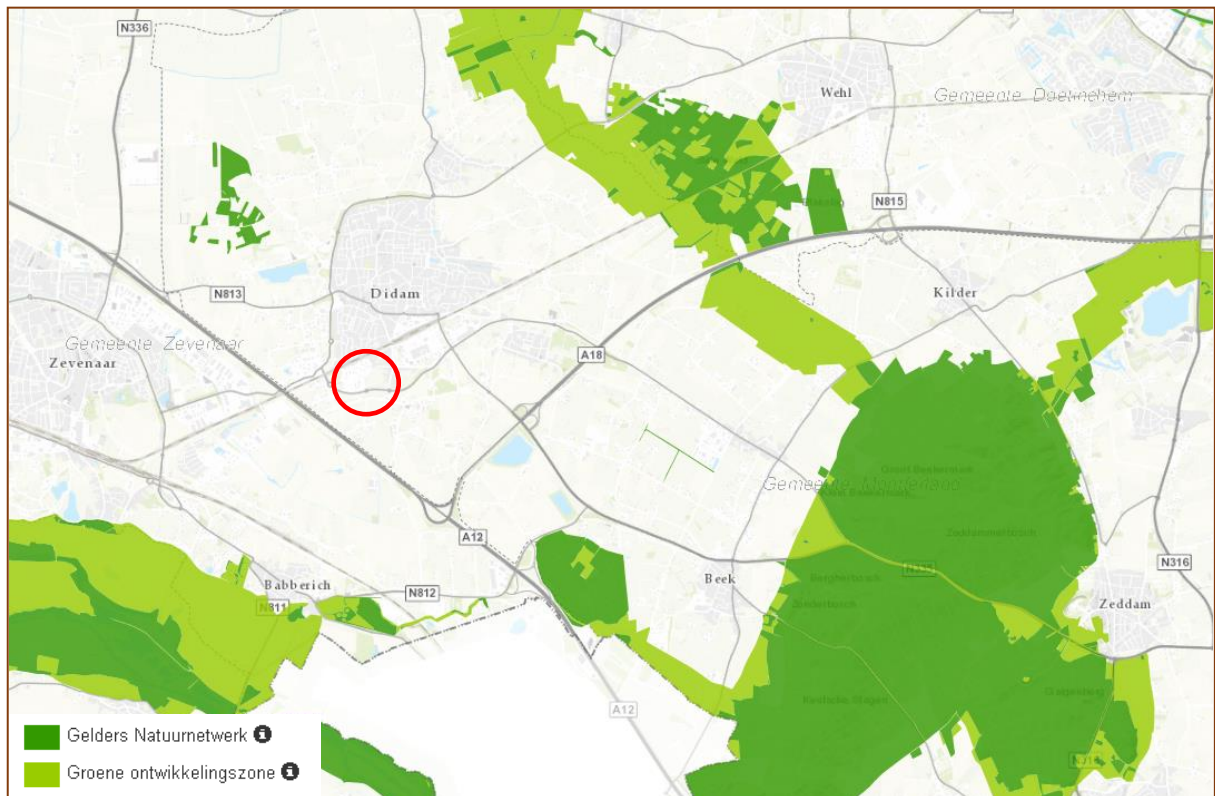
3.1.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het Gelders Natuurnetwerk (GNN) geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

3.1.2 Groene Ontwikkelzone (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

Het plangebied ligt niet in het GNN of in een GO. In de ruime omgeving van het plangebied liggen een aantal bos- en natuurgebieden die zijn aangewezen als bestaande natuur binnen het GNN. Diverse agrarische percelen rondom deze bos- en natuurgebieden zijn aangewezen als GO. Het dichtstbijzijnde GNN gebied is het bosgebied de Nevelhorst, ten noordwesten van het plangebied. Dit gebied ligt op ruime afstand van het plangebied, vanaf circa 2 kilometer (zie figuur 3).

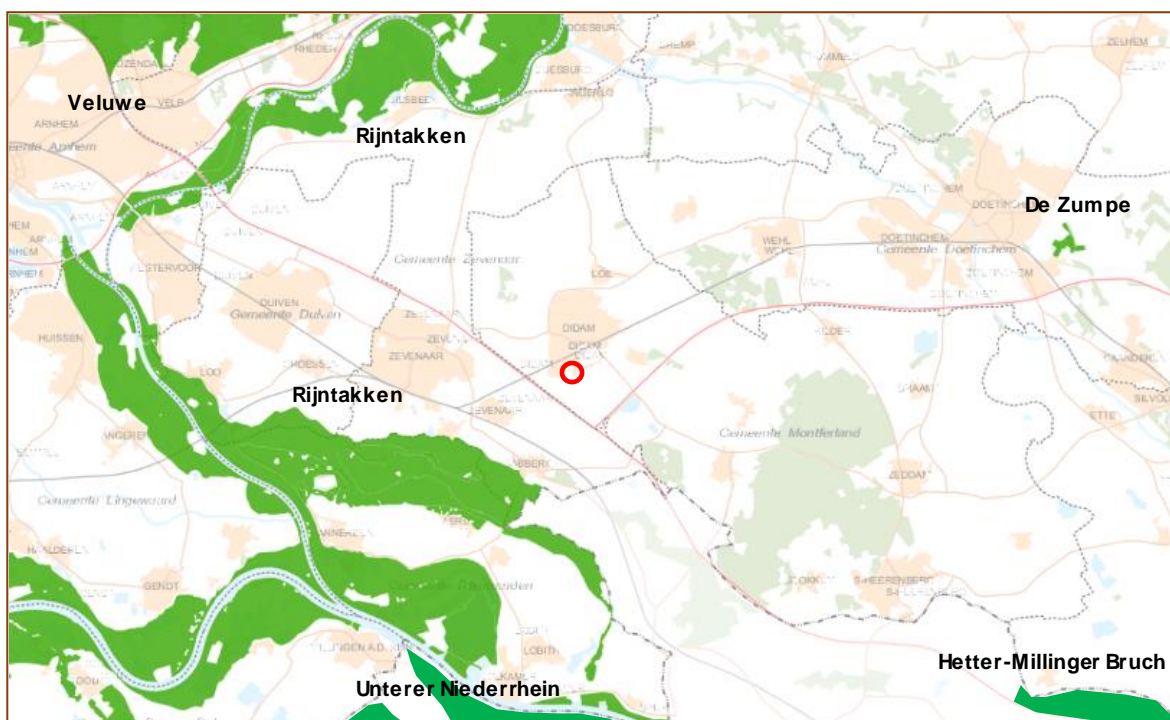
Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone, bron: Provincie Gelderland 2016.

3.1.3 Effectbeoordeling GNN

In het plangebied wordt een woonwijk verder uitgebreid. Het gaat om ongeveer 100 woningen. Er vindt geen ruimtebeslag op het GNN of de GO plaats. Bij het toetsingskader van het GNN/GO is geen sprake van externe werking. Nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het plangebied op het GNN of de GO zijn niet te verwachten door de aard van de werkzaamheden en de ruime afstand tot het GNN en de GO. De kernkwaliteiten van het GNN worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op ruime afstand van het plangebied, vanaf ruim 3 kilometer (zie figuur 4). Overige Nederlandse Natura 2000-gebieden (o.a. 'Veluwe') en het Duitse 'Unterer Niederrhein' liggen op grotere afstand, vanaf ruim 9 km. Ten oosten van Doetinchem ligt het beschermd Natuurmonument 'De Zumpe' op ruim 13 km afstand (zie figuur 4).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Rijntakken', 'Veluwe', 'Unterer Niederrhein', NSG 'Hetter-Millinger Bruch' en het beschermd Natuurmonument 'De Zumpe'. Bron: Provincie Gelderland 2016.

3.2.1 Effectbeoordeling Natura 2000

In het plangebied wordt een woonwijk verder uitgebreid. Het gaat om ongeveer 100 woningen. Ruimtelijke ingrepen in of nabij Natura 2000-gebieden zijn niet toegestaan wanneer deze significante negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Natura 2000-gebieden veroorzaken.

Rijntakken

Door de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of

versnippering. Door de ruime afstand en het ontbreken van een ecologische binding zijn ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als verdroging, geluidsverstoring of lichtverstoring op voorhand uit te sluiten. Er is mogelijk wel sprake van een overschrijding van de toegestane hoeveelheid stikstofuitstoot door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Stikstofdepositie

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dat komt bijvoorbeeld door mest van landbouwbedrijven. En door uitstoot van industrie en auto's. Dit is schadelijk voor de natuur. Ook in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig (bron: pas.natura2000.nl). Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) moet de hoeveelheid stikstof omlaag brengen in die gebieden. De afspraken over stikstof staan in de gebiedsanalyse van het Natura 2000-gebied. Alleen als de hoeveelheid op termijn vermindert, zijn nieuwe bedrijfsactiviteiten met stikstofuitstoot mogelijk. In de gebiedsanalyse van Rijntakken wordt geconcludeerd dat er ontwikkelingsruimte is voor dit gebied (bron: PAS-gebiedsanalyse 038 Rijntakken). AERIUS berekent hoeveel ruimte er is voor nieuwe economische ontwikkelingen. AERIUS is het instrument dat de invloed van een nieuwe stikstofbron op de omgeving in beeld brengt.

In het plangebied worden circa 100 woningen gerealiseerd. Woningen zorgen voor stikstofuitstoot. Daarnaast zorgt een toename van het aantal verkeersbewegingen en het te gebruiken materieel tijdens de aanlegfase voor extra uitstoot. Een AERIUS berekening wordt noodzakelijk geacht om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en of deze stikstofdepositie binnen de toegestane ontwikkelingsruimte voor dit gebied blijft. Hiervoor zijn gegevens over het aantal woningen, type woningen en het aantal te verwachte verkeersbewegingen tijdens de bouwfase en de ingebruikname vereist.

Overige Natura 2000-gebieden

Door de afstand tot overige Natura 2000-gebieden, zoals 'Veluwe', 'Unterer Niederrhein', het beschermd Natuurmonument 'De Zumpe' en de beperkte omvang van de geplande ontwikkeling in het plangebied zijn nadelige effecten op deze beschermde Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Verdere toetsing of een vergunningsaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk voor overige Natura 2000-gebieden.

4 Het ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek wordt de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna. In de Nationale Databank Flora en Fauna zijn meer dan 100 miljoen waarnemingen opgeslagen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF wordt voor het plangebied en de omgeving gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten. Deze data worden indien noodzakelijk op kilometerhokniveau getoond.

4.1.2 Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	07-12-2016	14.30 uur	Bewolkt, droog, 7°C, wind 2-3 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde plantensoorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): brede wespenorchis, gewone vogelmelk en grote kaardenbol.
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): steenbreekvaren en wilde marjolein.

Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of deze en andere beschermde plantensoorten voor kunnen komen in het plangebied en de directe omgeving.

Broedvogels

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde vogelsoorten:

- Aalscholver, beflijster, blauwborst, blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, boomleeuwerik, boomvalk, bosrietzanger, braamsluiper, bruine kiekendief, buizerd, dodaars, ekster, fazant, fitis, fluiter, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierzwaluw, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groene specht, groenling, groenpootruiter, grote bonte specht, grote lijster, grutto, havik, heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huismus, huiszwaluw, ijsvogel, kauw, keep, kerkuil, kievit, kleine karekiet, kleine plevier, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, koekoek, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, kraanvogel, krakeend, kramsvogel, kruisbek, kuifeend, meerkoet, merel, nachtegaal, oeverzwaluw, ooievaar, paapje, patrijs, pimpelmees, putter, ransuil, regenwulp, rietgors, rietzanger, ringmus, rode wouw, roek, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, scholekster, sijs, slechtvalk, smelleken, sperwer, spotvogel, spreeuw, sprinkhaanzanger, staartmees, steenuil, stormmeeuw, tapuit, tijftjaf, toendrarietgans, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, Turkse tortel, veldleeuwerik, vink, visdief, waterhoen, watersnip, wilde eend, winterkoning, witgat, witkopstaartmees, witte kwikstaart, wulp, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraai, zwarte roodstaart en zwartkop.

Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen wel een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied.

Van de waargenomen soorten boomvalk, buizerd, gierwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil zijn de nesten jaarrond beschermd. Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of deze vogelsoorten voor kunnen komen in het plangebied of de directe omgeving, waardoor ze mogelijk negatieve effecten ondervinden van geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde zoogdiersoorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): bunzing, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, vos en wezel.
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): steenmarter.
- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): boommarter, das, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of er beschermde zoogdiersoorten voor kunnen komen in het plangebied en in de directe omgeving.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde amfibieën:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): bastaardkikker en groene kikker (soort onbepaald).

Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of deze beschermde soorten en andere beschermde amfibieën, reptielen en vissen voor kunnen komen in het plangebied en de directe omgeving.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde ongewervelde soort:

- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): teunisbloempijlstaart.

Tijdens het veldonderzoek wordt nagegaan of geschikt leefgebied voor deze en andere beschermde soorten ongewervelde dieren binnen het plangebied aanwezig is.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit enkele agrarische graslandpercelen, zonder opgaande begroeiing. Tijdens het veldbezoek was het gras deels recent gemaaid. De vegetatie is soortenarm. In aangrenzende bermen groeien algemene soorten van matig voedselrijke tot voedselrijke en/of ruderaal omstandigheden zoals bijvoet, grote brandnetel, duizendblad, ridderzuring, kruipende boterbloem, smalle weegbree en paardenbloem. In de berm met wadi aan de zuidzijde van het plangebied groeien soorten van wat minder voedselrijke omstandigheden en/of pioniermilieus zoals jakobskruiskruid, bezemkruiskruid, Duits viltkruid, geelrode naalbaar, veldzuring en zandraket.

De NDFP (zie paragraaf 4.2.1) maakt melding van de licht beschermde brede wespenorchis, gewone vogelmelk en grote kaardenbol (Flora- en faunawet, tabel 1) voor de omgeving van het plangebied. Er zijn tijdens het veldbezoek geen groeilocaties van deze of andere beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied. Met name de bermen aan de randen van het plangebied zijn geschikt als groeiplaats voor deze algemene, licht beschermde soorten. De NDFP (zie paragraaf 4.2.1) maakt ook melding van het voorkomen van de matig beschermde steenbreekvaren en wilde marjolein (Flora- en faunawet, tabel 2) voor de omgeving van het plangebied. Beide soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Wilde marjolein komt in deze omgeving uitsluitend als verwilderde tuinplant of ingezaaid voor. De steenbreekvaren is afhankelijk van vochtige stenige milieus zoals oude muren, waterputten en bruggen. Deze biotopen ontbreken in het plangebied. Natuurlijke groeiplaatsen van steenbreekvaren en wilde marjolein en/of andere strenger beschermde plantensoorten (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3) worden door het ontbreken van geschikt biotoop en het intensieve gebiedsgebruik niet verwacht. De NDFP bevestigt de afwezigheid van overige beschermde plantensoorten.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom het plangebied de volgende vogelsoorten aangetroffen: ekster, graspieper, houtduif, kauw, kokmeeuw, merel, roek en stormmeeuw. Het plangebied is door de openheid en het intensieve gebiedsgebruik niet geschikt als nestlocatie voor deze vogelsoorten. Op de open graslandpercelen kunnen enkele minder kritische weidevogels als Kievit en scholekster broeden. Kritische soorten van oude loof- en naaldbossen als draaihals, wielewaal en zomertortel en kritische soorten van het agrarisch gebied als grauwe klauwier, patrijs en roodborsttapuit worden, door het ontbreken van geschikt biotoop en voldoende rust, niet in het plangebied verwacht.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is de roek aangetroffen in het plangebied. De NDFP vermeldt verder het voorkomen van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil,

ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en steenuil voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek en sperwer

In het plangebied was tijdens het veldbezoek kortstondig één foeragerende roek aanwezig. In het plangebied staan geen bomen, waardoor geschikte nestlocaties voor de roek en andere boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten uitgesloten kunnen worden. De roek en de in de NDFF vermelde roofvogelsoorten en ransuil broeden elders in de omgeving van het plangebied. Sporadisch kunnen foeragerende of overvliegende individuen in het plangebied worden aangetroffen, maar het plangebied is niet van essentieel belang voor de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten.

Gierzwaluw en huismus

Uit de NDFF (zie paragraaf 4.2.1) blijkt dat in de omgeving van het plangebied huismussen en gierzwaluwen zijn aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen gierzwaluwen of huismussen waargenomen. Gierzwaluwen zijn ten tijden van het veldbezoek (december) niet meer in Nederland aanwezig en kunnen dus niet waargenomen worden. Het plangebied is ongeschikt als broedlocatie voor de huismus of gierzwaluw. Er bevinden zich geen gebouwen of andere geschikte nestgelegenheden. De huismussen en gierzwaluwen broeden elders in de omgeving van het plangebied, vermoedelijk in de bebouwde kom van Didam, ten noorden van het plangebied. Het plangebied is geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

Kerkuil en steenuil

De kerkuil en steenuil broeden in speciale nestkasten, holle (knot)bomen, schuurtjes en boerenzolders. Door het ontbreken van geschikte nestlocaties zoals speciale nestkasten, kunstnesten, holle (knot)bomen en geschikte en toegankelijke gebouwen is het plangebied niet geschikt als broedlocatie voor deze soorten. De kerkuil en steenuil zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen in het plangebied. Ook zijn er geen sporen, zoals braakballen, veren, prooiresten of uitwerpselen, gevonden in het plangebied. Vanuit de directe omgeving van het plangebied zijn recente waarnemingen van steenuilen bekend die territorium indicierend gedrag vertoonden (bron: NDFF). Ook is de kerkuil in de omgeving van het plangebied waargenomen. Hierdoor is het mogelijk dat het plangebied tot het functioneel leefgebied van één of meerdere kerkuilen- of steenuilenparen hoort. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor deze soorten.

Ooievaar

De ooievaar broedt hoofdzakelijk in speciale kunstnesten op palen of gebouwen. Ooievaars bouwen soms zelf een nest in een forse boom of op het dak van een gebouw. Door het ontbreken van geschikte nestlocaties zoals kunstnesten en gebouwen is het plangebied niet geschikt als broedlocatie voor deze soort. Het plangebied biedt geen geschikte nestlocaties voor de ooievaar. Deze soort is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen in het plangebied. Het open grasland in het plangebied is geschikt als

foerageergebied voor de ooievaar, maar niet van essentieel belang voor de functionaliteit van een eventueel in de omgeving broedende ooievaar.

Slechtvalk

Slechtvalken broeden in Nederland hoofdzakelijk op hoge gebouwen als kerktorens, energiecentrales, fabriekspanden en andere hoge constructies als zendmasten en hoogspanningsmasten. Daarbij broeden zij hoofdzakelijk in speciale nestkasten. Het plangebied betreft enkele open, agrarische graslanden zonder geschikte nestlocaties. De waarneming uit de NDFF van de slechtvalk betreft vermoedelijk een overvliegend of foeragerend exemplaar. Het plangebied is geen essentieel leefgebied voor deze soort.

Overige vogelsoorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte nestlocaties.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn (sporen van) de algemene, licht beschermde soorten haas en mol (Flora- en faunawet, tabel 1) aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving. Mogelijk wordt het plangebied gebruikt als leefgebied door nog enkele andere algemene, licht beschermde soorten als egel, konijn, vos en algemene muizen- en spitsmuizensoorten (Flora- en faunawet, tabel 1). Een aantal van deze licht beschermde soorten is bekend uit de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Uit de NDFF zijn waarnemingen van de matig beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) en de streng beschermde boommarter en das (Flora- en faunawet, tabel 3) bekend geworden voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Steenmarter

Mogelijk komt de matig beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) voor in de omgeving van het plangebied. Van de steenmarter zijn alleen de vaste verblijfplaatsen beschermd. Hiervan is geen sprake in het plangebied. In het plangebied, bestaande uit agrarisch grasland, zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. In het plangebied zijn geen sporen van steenmarters (uitwerpselen, pootafdrukken, krab- of knaagsporen of voedselresten) aangetroffen. Sporadisch kan een foeragerende steenmarter het plangebied doorkruisen. Het plangebied is echter geen essentieel leefgebied voor de soort.

Boommarter

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de streng beschermde boommarter bekend. Het plangebied is door de openheid ongeschikt als leefgebied voor de boommarter. Incidenteel kan een zwervend individu het plangebied doorkruisen, maar vermoedelijk wordt het plangebied door de ligging direct naast de bebouwde kom vermeden. Het plangebied behoort niet tot het leefgebied van de boommarter.

Das

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de streng beschermde das bekend. In verschillende bosgebieden in de ruime omgeving van het plangebied zijn bewoonde burchten aanwezig (bron: NDFF). Dassen foerageren vaak in agrarische

graslanden in de omgeving van hun verblijfplaats. In het plangebied is geen sprake van een verblijfplaats (burcht) van de das. Door de ligging op ruime afstand van bewoonde burchten, ingesloten tussen enkele drukke verkeersaders en direct naast de bebouwde kom van Didam worden ook geen foeragerende dassen verwacht in het plangebied. Het plangebied behoort niet tot het leefgebied van de das.

Overige matig en/of streng beschermde grondgebonden zoogdieren (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3) worden niet verwacht. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige matig tot streng beschermde grondgebonden zoogdieren voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Vleermuizen

In de NDFF zijn waarnemingen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis aangetroffen voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Alle vleermuizen zijn streng beschermd: Flora- en faunawet, tabel 3. In het plangebied bevinden zich geen gebouwen, waardoor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten uitgesloten kunnen worden. In het plangebied zijn eveneens geen bomen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten ook uitgesloten kan worden. Het plangebied is door de openheid slechts marginaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Een vliegroute en/of essentieel foerageergebied wordt hier niet verwacht.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Het plangebied is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater en het grotendeels ontbreken van geschikt landhabitat weinig van waarde voor amfibieën. Sporadisch kan er een exemplaar van een algemene, licht beschermde soort als de bruine kikker of gewone pad (Flora- en faunawet, tabel 1) aangetroffen worden in het plangebied. Streng beschermde soorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van zowel geschikt voortplantingswater als geschikt landhabitat. Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van streng beschermde amfibieën bekend (zie paragraaf 4.2.1).

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen bekend (zie paragraaf 4.2.1).

Vissen

Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde vissen bekend geworden (zie paragraaf 4.2.1). Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van open water.

Ongewervelde dieren

Uit de NDFF is uit de directe omgeving van het plangebied een waarneming van de streng beschermde teunisbloempijlstaart bekend geworden. Het veldbezoek heeft in de winterperiode (december 2016) plaatsgevonden, waardoor geen rupsen of imago's van deze soort aangetroffen konden worden.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart is Europees beschermd via de Habitatrichtlijn en is opgenomen in de Flora- en faunawet, onder tabel 3 (streng beschermd). Het leefgebied van de teunisbloempijlstaart bestaat voornamelijk uit vochtige open plekken in bossen en bosranden, vooral in rivierdalen. De soort wordt echter ook gevonden op zandige, braakliggende en ruderaal terrein in en rond het stedelijk gebied aangetroffen. Van de soort is een rups net ten westen van het plangebied, aan de overzijde van de Scholtenstuk, waargenomen. Hier is in de huidige situatie een braakliggend terrein aanwezig waar de waardplanten basterdwederik (soort onbekend), grote kattenstaart, harig wilgenroosje en teunisbloem (soort onbekend) aanwezig zijn. In het plangebied ontbreekt het aan geschikt habitat en aan waardplanten, waardoor de teunisbloempijlstaart hier niet te verwachten valt.

Overige beschermde ongewervelde dieren zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Overige beschermde ongewervelden worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige beschermde ongewervelde dieren voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

5 Flora- en faunawet

5.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 2). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als de op deze locatie geplande werkzaamheden, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor tabel 2 en 3 soorten dient overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet mogelijk is dient een ontheffing aangevraagd te worden, in combinatie met het nemen van compenserende maatregelen.

5.1.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen groeiplaatsen van licht beschermden soorten (Flora- en faunawet, tabel 1), zoals de in de NDFF vermelde brede wespenorchis, gewone vogelmelk en/of grote kaardenbol in het plangebied vastgesteld. In het plangebied zijn plaatselijk wel geschikte groeiplaatsen voor deze licht beschermden soorten aanwezig. Voor licht beschermden soorten geldt automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen worden matig en streng beschermden soorten (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3), zoals de in de NDFF vermelde steenbreekvaren en wilde marjolein (Flora- en faunawet, tabel 2) niet verwacht in het plangebied. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Vanaf 1 januari 2017, bij de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (die de Flora- en faunawet vervangt) zijn bovenstaande plantensoorten niet langer beschermd.

5.1.2 Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringseffect

op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek en sperwer

Er zijn geen nesten van deze soorten aangetroffen in het plangebied en/of de directe omgeving. Het plangebied is geen essentieel leefgebied voor deze soorten. Door het ontbreken van geschikte bosschages met voldoende rust en dekking is het plangebied ongeschikt als broedlocatie voor deze soorten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en/of andere boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten.

Gierzwaluw en huismus

Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen of gierzwaluwen aangetroffen in het plangebied. Het plangebied beschikt niet over geschikte nestlocaties voor de huismus en gierzwaluw, zoals gebouwen met een dakbeschot, speciale nestkasten of andere geschikte ruimten. Sporadisch kan een huismus of een overvliegende gierzwaluw in het plangebied waargenomen worden. Het plangebied, bestaande uit enkele soorten- en structuurarme agrarische graslanden, is door de openheid echter geen essentieel leefgebied voor deze soorten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de gierzwaluw en/of huismus. Diverse woningen en boerderijen grenzend aan het plangebied zijn wel geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw en huismus. Om (tijdelijke) verstoring van eventueel in de directe omgeving broedende gierzwaluwen of huismussen te beperken moeten de aanlegwerkzaamheden ruim buiten het broedseizoen te starten (zie ook pagina 18).

Kerkuil en steenuil

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) kerkuilen en/of steenuilen aangetroffen in of nabij het plangebied. In het plangebied zijn geen speciale nestkasten, holle (knot)bomen en geschikte, toegankelijke schuurtjes aanwezig. Een nestlocatie wordt niet verwacht in het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich wel verschillende erven die geschikt zijn als nestlocatie voor beide soorten. Het plangebied behoort daardoor mogelijk tot het functioneel leefgebied van deze soorten. Door de realisatie van woningbouw in het plangebied verdwijnt er mogelijk een essentieel leefgebied van de kerk- en/of steenuil, waardoor de functionaliteit van een vaste rust- en verblijfplaats wordt aangetast. Daarnaast is er mogelijk sprake van verstoring van nabijgelegen vaste rust- en verblijfplaatsen tijdens de realisatiefase van de geplande woningbouw.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de kerkuil en steenuil is noodzakelijk. Volgens de richtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland dienen hiervoor minstens 3 avondbezoeken uitgevoerd te worden in de periode 15 maart tot 1 mei.

Ooievaar

Tijdens het veldbezoek zijn geen ooievaars aangetroffen in of nabij het plangebied. In het plangebied zijn geen nesten voor ooievaars aanwezig. Het plangebied is geen essentieel leefgebied voor de ooievaar. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de ooievaar.

Slechtvalk

Tijdens het veldbezoek zijn geen slechtvalken aangetroffen in of nabij het plangebied. In het plangebied zijn geen nesten voor de slechtvalk aanwezig. Het plangebied is geen essentieel leefgebied voor deze soort. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de slechtvalk.

Het plangebied is eveneens ongeschikt als nestlocatie voor overige soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn vanwege het ontbreken van geschikte nestlocaties. Het plangebied en directe omgeving behoren eveneens niet tot het essentieel leefgebied van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze overige soorten.

5.1.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn de licht beschermde haas en mol (Flora- en faunawet, tabel 1) aangetroffen in het plangebied. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor licht beschermde soorten automatisch de vrijstellingsregeling. De NDFF maakt melding van de matig beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) en de streng beschermde boommarter en das (Flora- en faunawet, tabel 3) voor de omgeving van het plangebied.

Steenmarter

Het voorkomen van de matig beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hiervan is geen sprake in het plangebied. Er zijn in het plangebied geen sporen van steenmarters, zoals uitwerpselen, prooiresten, latrines of krab- en knaagsporen aangetroffen. De steenmarter kan mogelijk wel incidenteel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied en migratieroute. Het plangebied is echter geen essentieel leefgebied voor de soort. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de steenmarter.

Boommarter en das

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de streng beschermde boommarter en das (Flora- en faunawet, tabel 3). Vaste rust- en verblijfplaatsen en essentiële leefgebieden van beide soorten bevinden zich niet in het plangebied of de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soorten.

Overige matig of streng beschermde soorten (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3) worden niet verwacht. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een

onthefing voor overige beschermde soorten van deze soortgroep is dan ook niet noodzakelijk.

5.1.4 Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Nee → Nader onderzoek naar foerageergebieden en routes van vleermuizen is niet noodzakelijk.

De verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig en ook niet te verwachten door het ontbreken van gebouwen en bomen. Het plangebied is door de openheid slechts marginaal geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Van een vliegroute en/of essentieel foerageergebied is geen sprake. De geplande ingreep heeft geen negatief effect op vleermuizen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.5 Amfibieën

Amfibieën zijn niet in het plangebied aangetroffen. Beschermde amfibieën worden, op een algemene, licht beschermde soort als bruine kikker of gewone pad (Flora- en faunawet, tabel 1) na, niet verwacht in het plangebied. De geraadpleegde literatuur vermeldt het voorkomen van deze en enkele andere licht beschermde soorten (Flora- en faunawet, tabel 1) voor de omgeving van het plangebied. Voor licht beschermde soorten geldt automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Strenger beschermde soorten (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3) worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.6 Reptielen

Reptielen zijn niet in het plangebied aangetroffen. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor reptielen. Bovendien zijn er vanuit de omgeving geen populaties van reptielen bekend (bron: NDFF). Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing van deze soortgroep is niet noodzakelijk.

5.1.7 Vissen

Matig en streng beschermde soorten vissen (Flora- en faunawet, tabel 2 en 3) zijn niet in het plangebied aangetroffen. Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied (open water) zijn beschermde vissen ook niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.1.8 Ongewervelde dieren

Beschermde soorten ongewervelde dieren zijn niet in het plangebied aangetroffen. De NDFF maakt melding van de streng beschermde teunisbloempijlstaart (Flora- en faunawet, tabel 3) voor de omgeving van het plangebied. Deze soort is niet in het plangebied te verwachten door het ontbreken van geschikt leefgebied en het ontbreken van de waardplanten. Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn overige beschermde ongewervelde dieren ook niet te verwachten in het plangebied. De NDFF bevestigt de afwezigheid van overige beschermde ongewervelde dieren voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

5.2 Wettelijke consequenties GNN/GO

De kernkwaliteiten van het GNN/GO worden niet aangetast. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

5.3 Wettelijke consequenties Natuurbeschermingswet '98

Natura 2000-gebied 'Rijntakken'

Een AERIUS berekening wordt noodzakelijk geacht om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en of deze stikstofdepositie binnen de toegestane ontwikkelingsruimte voor dit gebied blijft.

5.4 Wettelijke consequenties Flora- en faunawet

5.4.1 Flora

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.2 Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (tussen 15 maart en 15 juli).

Kerkuil en steenuil

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of de kerkuil en steenuil aanwezig zijn in het plangebied en de directe omgeving en wat het gebiedsgebruik is van deze soorten.

5.4.3 Zoogdieren

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.4 Vleermuizen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.5 Amfibieën

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.6 Reptielen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.7 Vissen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5.4.8 Ongewervelde dieren

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets op de locatie 'Kerkwijk in Didam' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Een AERIUS berekening wordt noodzakelijk geacht om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' en of deze stikstofdepositie binnen de toegestane ontwikkelingsruimte voor dit gebied blijft.

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor de kerkuil en de steenuil.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is voor overige soort(groep)en niet noodzakelijk.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2)	Lichte toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3)	Uitgebreide toets	Uitgebreide toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: “Lichte” toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de “lichte” toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode

Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: “Uitgebreide” toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMVB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing

wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van kolonibroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen kolonibroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
